

Kronikka

Syysvaellus 2014

Stora Sjöfjället

Saara Haavisto ja Markus Neuvonen

Lauantai 23.8

Linja-auto starttasi kohti uusia seikkailuja Linnanmaalta kello 5.30. Jotta rinkkojen pakkaaminen ei jäisi viime tingaan, oli kaikki pakattuna jo noin kello 4.50. Aikaa jäi hyvin bussille siirtymiseen, mutta unet jäivät matkalla nukuttavaksi.

Markuksella unet päättyivät yllättäen muutaman tunnin matkanteon jälkeen kun ryhmille jaettiin kartat pyydettiin selvitystä alustavasta matkasuunnitelmasta. Edes alustavaa matkasuunnitelmaa ei oltu vielä tehty... Unenpöpperöinen arvaus mahdollisesta reitistä oli ensimmäinen suunnitelmamme tälle matkalle. Saara jatkoi uniaan puolillepäiville asti onnellisen tietämättömänä retkemme ottamasta ensimmäisestä askeleesta suunnitelmallisuutta kohti.

Osaltaan suunnitelmallisuuden vähyys näkyi siinä, että jäimme ensimmäisinä (ja ainoina sillä paikalla) pois bussin kyydistä, vaikka olimme luulleet ko. pysäkin olleen viimeinen mahdollinen pysäkki.

Ensimmäiset kilometrit lompsimme menemään asfalttietä Vietaksen leirikeskuksesta rauhallisempia seutuja kohti. Heti asfalttietien päätyttyä löysimme retken ensimmäisen mustikkapaikan. Suut sinisinä innostuimme silmänkantamattomiin levittäytyvistä mustikoista niin kovasti ettemme edes huomanneet ystävällisen turistipariskunnan tulleen juttelemaan kanssamme. Häkeltyneinä vaihdoimme heidän kanssaan muutaman sanan, jatkoimme mustikoiden poimimista kunnes olimme kylläisiä ja jatkoimme matkaa seudulle jossa emme nähneet muita ihmisiä neljään päivään.

Mustikoita! Joka puolella mustikoita!

Kyllästyttyämme mustikoihin, poimimme ensimmäisen päivän illalliseksi sieniä. Karvarouskuja ryöpätessä tuli mieleen että polttonestettä olisi voinut varata mukaan vähän enemmänkin. Ensimmäiset huolestumisen harmaat pilvet pyyhki mielestä pois löytämämme erinomainen leiripaikka; tasaista varpumattoa, soliseva puro ja vuori- ja järvimaisemat. Edessämme mahtaakin olla mukava retki!

Sunnuntai 24.8

Pitkästä aikaa nautitut kunnon yöunet virkistivät kehoa ja mieltä! Kaksitoista tuntia siinä meni, mutta oli varmasti käytetyn ajan arvoista!

Hyvistä unista nauttiminen asetti ensitahdit koko päivän teemalle: hedonistista nautintoa ruuan, sään, maisemien ja uimisen parissa. Lempeän aamupäivän auringon alla nautimme aamupalaksi tuoreita mustikoita vaniljakiisselissä. Lounaalla sienien ryöppäämistä jatkettiin pienellä risuista kyhättyllä nuotiolla vanhaa intiaanien ihmettelyä muistellen; ”Valkoinen mies tekee ison tulen ja istuu kaukana, punainen mies tekee pienen tulen ja istuu lähellä.” Ruuan päälle oli mukava pulahtaa kristallinkirkaaseen tunturijärven veteen jo helteiseksi lämmenneen auringon hyväillessä ihoa.

Vaan ei niin hyvää ettei jotain pahaakin... Iltapäivällä matkan piti jatkua ”suunnitelman” mukaisesti parin puronpahasen yli kohti tutkimattomia ylänköjä. Mutta puronpahaset osoittautuivat liian koviksi vastustajiksi meille hyvän ruuan ja helpon elämän ystäville. Aikamme ylityspaikkaa etsittyämme päätimme heittää suunnitelman rippeetkin romukoppaan ja lähteä vaeltelemaan päättömästi puron rantaa pitkin. Tämä ei ollutkaan mikään hukkaretki – tie vei meidät upean vesiputouksen ja (muutamien jopa haasteellisen jyrkkien nousujen jälkeen) rikkaille hillamaille. Hillojen jälkeen olikin jo aika laittaa telta pystyyn ja alkaa päivittelemään miten onnistunut päivä olikaan ollut!

Reitille suunniteltu vesiputousvierailu

Saara hilloja pursuavalla suolla

Maanantai 25.8

Yön rauhaa häiritsivät kova sade ja kosteutta telttaan suojaan tullut hiiren ja kaiken maailman hamstereiden yhteiskunta. Mutta sopu antoi hyvin sijaan ja nukuimme lopulta kaikki sikeästi kirkaaseen päivään asti.

Jätimme teltan pienien eläinten suojapaikaksi päivän ajaksi ja lähdimme päivärepun kanssa retkeilemään läheisille maille ja mannuille. Matka suuntautui läheisen kukkulan huipulle josta oli näkymät alueelle, jonne meidän oli alun perin tarkoitus mennä. Kukkulan huippu ei ollut kuin nippa nappa yli tuhannessa metrissä (kansallispuiston korkeimmat huiput ovat kahdentuhannen kieppeillä ja tuhatviisisatasia huippuja on heti kymmenittäin), mutta näkymät olivat silti huikeat! Tämän päiväretken huiputus tuli olemaan koko matkamme korkein kohta. Huiputtelua emme siis tällä vaelluksella harjoittaneet, sitä voimme kokeilla kun taitomme ja uskalluksemme karttavat.

"Pikkukukkulan" huipulla.

Maisemien ihastelun jälkeen olikin jo aika rientää takaisin leiriin jottei pimeä hankaloittaisi etenemistämme entisestään ja jotta vaaratilanteilta vältyttäisiin. Paluumatka sujuikin kommelluksitta – jopa hyvin; löysimme maastoon piilotettuna äkkisyviä pikkulampia joihin luonto oli luonut hyppytasanteetkin! Pistimme lampien sijainnit muistiin jotta seuraavan päivän vaelluksen varrella osaisimme pysähtyä oikeaan paikkaan tekemään puhdasoppisen tunturilampipommin viidestä metristä!

Leiriin saapuessamme hämärä oli jo laskeutunut emmekä jaksaneet tehdä muuta kuin kokata illallisen ja kömpiä väsyneinä nukkumaan.

Tiistai 26.8

Aamulla heräsimme yökasteesta märkinä ja taivaan näyttäessä sadetta enteilevältä. Nihkeänkin aamun saimme kuitenkin käyntiin, aamupalan syötyä, kamat kuivattua tuulesa ja pilvien välistä pilkottavan auringon paisteessa, tavarat pakattua ja matkaan lähdettyä. Päivän agendana oli patikointi Mordorin läpi; noin kymmenen kilometrin pätkä rakkakivikkoista laaksoa jonka päässä odotti kuin luvattuna maana poromiesten tupa.

Ensimmäisenä kuitenkin tehtiin pysähdys edellisenä päivänä löydetylle pommilammelle! Ja sen jälkeen seuraavalle kirkkaalle lammelle! Eihän niitä hiekkapohjaisia paratiisilampia kehdannut jättää uimatta...

Olympia-altaan kaltainen uimarin paratiisi luonnon keskellä!

Jatkoimme matkaa polskuteltuamme pari kilometriä mieheen. Pitkälle emme päässeet ennen kuin nälkä alkoi hiukan ilmoitella itsestään. Juuri samalla hetkellä löysimme hilla-apajan ja päätös lounastauon pitämisestä oli helppo.

Jälkiruuksi nautitun kahvikiisselin ja tuoreiden hillojen jälkeen kohtasimme pienen vastoinkäymisen; Ollessamme kapeassa solassa kahden tunturin välissä taivaan tummat vivahteet kävivät jo turhankin raskaiksi ja pian päällämme olikin paikallinen sadekuuro. Pirunpellolla vaeltaessa sade on siinä mielessä ikävä kumppani että se muuttaa kivet liukkaiksi ja näin ollen perin petollisiksi. Aikamme kyy otsassa tarvottuamme sade onneksi hellitti. Jälkeenpäin pystyimme ihmeeksemme toteamaan että tämä sadekuuro oli ainoa vaeltaessa kohtaamamme sade koko retken aikana! Sää todellakin suosivat meitä koko viikon ajan, aurinkorasvalle oli enemmän käyttöä kuin sadeviitalle.

Mordorin jälkeen edessämme aukesi ihmeellinen ylänkösuu. Vehreä tasanko vaikutti siltä kuin se olisi karannut Avara Luonto –TV-sarjasta. Vain mangrovet ja kameleontit puuttuivat. Tämän tasangon jälkeen jäljellä oli vain viimeinen pieni ylämäkipätkä jonka jälkeen jo näimme luvatus maan! Kaukana horisontissa kiilsi poromiesten kämpän peltikatto kutsuvasti säihkyen. Ympärillämme tajuntaa huumasi laaja avaruus ja täydellinen hiljaisuus; joka suuntaan pystyi näkemään vähintään muutaman kilometrin, enimmillään kymmenien kilometrien päähän. Eikä mistään kuulunut mitään muuta ääntä kuin oman sydämen ja hengityksen järjestyttävä pauhu. Tässä täysin tyynellä tasamaalla tunne oli jotenkin erilainen kuin tunturin huipulla tuulessa heiluessa.

Lopulta tuvalle päästyämme saimme todeta sen olevan juuri sellainen kun olimme odottaneet: aika kamala. Toiveiden mukaisesti tupa oli tyhjä ja ovi oli lukitsematta, mutta kaikessa muussa pahat aavistukset toteutuivat; mökki oli vuosikymmeniä vanha, homeinen, luteisen oloinen... kaikin puolin luotaan työntävä. Kaminan piippukaan ei vetänyt, vaan savut tulivat sisälle. Ei voinut olla varma olivatko kyyneleet savun vai ankean mökin aiheuttamat.

Luvatun maan porteilla illan hämärtyessä

Mökin vanhuus ei meitä kuitenkaan liikoja häirinnyt. Ryöppäsimme sieniä kaminalla, nautimme hyvästä illallisesta ja upeasta auringonlaskusta. Kun pimeä oli laskeutunut, tuuli yltynyt ja sadetta alkanut hiljalleen ripsiä, alkoi mökin vanhuus ja epäilyttävyys todella häiritä meitä. Pitkän arpomisen jälkeen päädyimme siihen, että on parempi yöpyä teltassa. Pystyttäessä telttaa mökin viereen tuulisessa ja sateisessa säässä pimeään vallitessa mieleen hiipi väkisinikin ajatus että teoreettisesti olisi ollut olemassa mahdollisuus hoitaa tämä homma helpommallakin tavalla. Kun saimme kaiken nukkumavalmiuteen, uni tuli heti. Oli makoisaa nukahtaa sateen ropinaan kun oma makuupussi oli mukavasti kaminan lämmössä kuivanut ja tuoksui vienosti savulta...

Keskiviikko 27.8

Aurinkoisena alkaneen päivän agendana oli 1) tarkastaa horisontissa näkyvän toisen, karttaan merkitsemättömän, tuvan kunto ja 2) kävellä vieressä kulkevaa Kungsledenin ainankin läheisen järven rantaan ja takaisin.

Odotukset toiselle poromiesten tuvalle eivät olleet sen kummemmat kuin ensimmäisellekään. Ja mitä koimmekaan? Yllätyksen! Tupahan oli kuin viimeisen päälle laitettu hotelli! Tämä tupa ei ollut ollut montaa vuotta olemassa ja sen varustus oli sen mukainen, yllättävimpänä bonuksena kengänkuivain. Monen monta kertaa matkustellessa olimme maksaneet suolaisia hintoja huomattavasti ikävemmistä majoituspaikoista kuin mitä tämä idyllisten maisemien keskellä oleva ilmainen tupa edusti. Teimmekin nopeasti yhteisen päätöksen siitä että haluamme nukkua tässä tuvassa yön.

Tämä onnellinen sattuma ei poistanut sitä faktaa että meidän edelleen piti suorittaa tehtävälistan kohta 2, käveleskellä Kungsledenin pitkin. Koska järven rantaan oli matkaa reilut kymmenen kilometriä, pelasimme varman päälle ja otimme rinkat mukaan, ehkä väsähdämme ja haluamme pistää nukkumaan jonnekin matkan varrelle.

Kungsleden oli elämys jo sinällään. Polku oli aivan täynnä turisteja. Täynnä ruotsalaisia vahvuuksettomin hipsteri-silmälasein ja tarkkaan geelillä suitability hiuksin varustettuja turisteja. Kaikkein leveimmän hymyn

kasvoille nostanut eläinhavainto tällä matkalla... Hymä aiheutti myös aivan poikkeuksellisen upeat syyskelit joista saimme nauttia kulkiessamme aurinkoista tietä eteenpäin.

Täydellinen keli Kungsledenillä kulkiessa

Kävimme käännyssä alun perin käänntöpuisteeksi suunnitellulla järvellä. Söimme rannassa lounaan, mutta emme lähteneet soutuveneellä ylittämään järveä ja tutkimaan Kungsledeniläistä elämää ison rapakon tuolla puolen, sillä mielimme sopukoissa poltti ajatus takaisin upealle hotelli-mökille ehtimisestä ennen pimeän ja väsyn tuloa. Lopulta jaksoimmekin patikoida koko matkan takaisin. Hieman harmitti että olimme kantaneet yli kahdenkymmenen kilometrin matkan rinkkojamme aivan turhaan. Mutta emme antaneet sen häiritä.

Se sen sijaan häiritä vähän, että mökki ei ollutkaan enää tyhjä! Siellä oli jo joku meidän tullessa takaisin. Työnnyimme kaikesta huolimatta sisään ja tapasimme uusi-seelantilaisen miehen joka jakoi kanssamme ihmetyksen mökin hienoudesta. Kaverin jutut aiheuttivat aluksi ihmetystä; hän oli pari viikkoa sitten kuullut Kungsledenin olemassaolosta, katsonut pikaisesti karttaa (karttaa hän ei mukanaan kantanut, vilkaisu ennen lähtöä riitti), matkustanut Etelä-Ruotsista Hemavaniin ja alkanut patikoida. Ensimmäiset 400 kilometriä olivat taittuneet kolmeen viikkoon, kaiken ruuan hän oli metsästännyt matkan varrella tapaamansa faunan joukosta. Ynnä muuta meidän mielestä vähän erikoista.

Illan mittaan selvisi että hän oli ollut Uuden-Seelannin erikoisjoukkojen erikoismies neljäntoista vuoden ajan. Sitten ihmisten tappaminen oli alkanut ottaa omantunnon päälle ja hän oli päättänyt muuttaa maanviljelijäksi Etelä-Ruotsiin. Tämän lisäselvityksen jälkeen kaikki oli järkeenkäypää! Hurjimpien tarinoiden seurauksena alkoi ehkä hiukan huolestuttamaan että uskaltaakohan sitä nukkua samassa autiotuvassa keskellä erämaata. Mutta erittäin viihdyttävää niitä oli silti kuunnella!

Ennen nukkumaanmenoa saimme ihastella koko taivaan täyttäneitä revontulia. Niiden tyynnyttyä tyynnyimme mekin ja aloimme vetämään unta palloon – tosin katkonaisesti; ystävämme huusi unissaan vähän väliä.

Torstai 28.8

Toiseksi viimeinen kokonainen retkeilypäivä meni ihan kokonaan fiilistellessä ja nautiskellessa. Juttelimme uuden tuttavamme kanssa, kävimme uimassa ja etsimme parhaimpia marja- ja sienipaikkoja perjantaita varten; suunnitelmamme oli käyttää viimeinen päivä kokonaan luonnon antimien keräämiseen saadaksemme pakastimen täyteen herkkuja talven varalle.

Saimme kunnian opettaa pohjoiseen luontoon tottumattomalle selviytyjälle paikallisia syötäviä marjoja ja sieniä. Hän oli innokas, enkä vähän liiankin innokas oppija. Erityisen kiinnostunut hän oli psykedeelisistä sienistä, niitä hän kertoi nauttivansa kotikonnuilla yli kaikkien suositusrajojen. Ja niitä hän kaipasi. Lounasta valmistaaksemme poimimme Saaran kanssa kasan kangasrouskuja ja ryöppäsimme ne. Sienien erikoismies vaati että kuolemanväristä ja –hajuista ryöppäysvettä ei heitetä pois; hän haluaa säilöä sen juomapulloonsa ja nauttia vähitellen matkansa aikana. Ensiarvio oli erinomainen, mies kertoi onnesta kiiluvin silmin ”tämän olevan sitä ihteensä, silloin ku sienestä tulee voimakas oksennusreaktio se on hyvä trippailua varten”. Sienikokeilu päättyi kuitenkin pettymykseen; lapsuudesta tutut värikkäät lohikäärmeet eivät tulleet juttelemaan, ryöppäysvesi aiheutti vain lihasten rentoutumista. Mutta lounas ei ollut pettymys; siitä tuli koko matkan herkullisin kokonaisuus!

Erikoisjoukkojen miehen herkkuhetki tulilla valmistumassa

Illalla yritimme Saaran kanssa käydä huiputtamassa läheisen pienen tunturinnpyylän (ystävämme lihakset olivat niin rentoutuneet että hän ei voinut lähteä mukaan). Hitautemme kuitenkin yllätti meidät jälleen kerran. Vaikka huippu onkin jo näkyvässä, ei se tarkoita että sinne ehtii ihan tuosta noin vaan; sinne voi silti

olla kilometrien matka. Päästyämme tunturin juurelle hämärä alkoi jo laskeutua ja jouduimme palaamaan mieltei tyhjin käsin. Löysimme sentään matkan varrelta hyviä mustikka-apajia.

Perjantai 29.8

Retken leppoisa osuus oli nyt ohi. Perjantai oli matkan ainoa päivä jolloin heräsimme herätyskeltoon. Ja kello soi aikaisin. Olimme jo ulkona poimimassa hilloja ennen kahdeksaa. Aika riensi. Puolenpäivän jälkeen olimme tyytyväisiä hillasadon määrään, palasimme mökille, söimme lounaan, siivosimme jälkemme, nappasimme yhteiskuvan kolmistaan ja erkanimme omille teillemme. Aivan varmasti reittimme tulevat vielä kohtaamaan, sen verran erikoista seuraa tämä kaveri oli.

Kolme reipasta retkeilijää

Kaiken oltua pakattuna siirryimme jo lähellä lopullista bussin noutopaikkaa lähellä oleville mustikka- ja sienimaille. Tässä kohtaa Markuselle alkoi kehkeytyä huono ja heikko olo. Monen tunnin mustikanpoimintaurakka tuli tehtyä vapaalla tyylillä makoillen ja välillä torkkuja nukkuen, Saaran samalla poimiessa tehokkaasti luonnon rohtoja talven tulevien sairastumisten varalle. Aivan koko päivä siinä meni, ja olisi mennyt enemmänkin ellei Markus olisi jo vaatinut siirtymistä noutopaikalle ja nukkumaan ilman hieman alkaessa viilentyä.

Parin kilometrin matka oli oletettua vaikeampi. Kuumeisen olon vallitessa matka meni hämärän rajamailla horjuessa. Poikkeuksellisesti rinkatkin olivat nyt vaelluksen lopussa painavammat entä alussa runsaan marjasaaliin ansiosta. Jotenkin parkkipaikalle asti kuitenkin päästiin ja saatiin telta pystyyn. Välittömästi unten maille kuumetta pois hikoilemaan ja toivomaan tulevasta päivästä parempaa.

Lauantai 30.8

Aamulla kaikki oli hieman paremmin. Aurinko paistoi, kohta pääsisi kotiin lepäämään ja kuumeikin tuntui hellittäneen. Saimme kaiken pakattua juuri samaan aikaan kun Matka-Make tuli bussillaan noukkimaan meidät kyytiin.

Luvattu loppusauna pelkistyi pelkäksi pikasuihkuksi, mutta se ei haitannut lainkaan. Jatkuva uiminen oli pitänyt kehon ja sielun puhtaana, ja muutenkin tuntui vain hyvältä että pääsemme nopeammin kotia kohti. Buffetti sentään oli juuri sitä mitä oli luvattu; maha tuli täyteen.

Itse bussimatka ei kuitenkaan osoittautunut helpoksi, kuumeinen olo nousi jälleen. Illalla kotiin kuumetta mittaamaan päästyämme mittari näytti 39 astetta. Markus siis passasi marjojen ja sienten talvivarastoon laittamisen, Saara sai yksinään puusaroida vielä pitkälle aamuyöhön.

Kaiken kaikkiaan mukavaa oli, ensi kerralla uudelleen!